

■ GLOSSA

Cas Rappaz

DA SILVIO CAMENISCH

Ussa guarda il timun da la chasa editura rumantscha plain quitads en il tschiel cuvritg da las ediziuns. Speranza speranza n'avain nus betg tuttenina in cas Rappaz en la scena ed en chasa. I fiss bain pussaivel, i na fiss betg bain nunpussaivel ch'in spinner betg resguardà, refusà, cun sia raccolta tardiva – Spätlese – vegniss sin l'idea sturna da cumenzar ina chauma da la fom, cun si'autoinscenaziun da martiri far loma l'editura e ses umens davos e dunnas, jau manegel en stiva davos.

La chasa editura cun Lmanagement e cum-petenza ha enorma responsabladad ch'i sortia be products cun label da qualidad declarada dals experts. Quai na chapeschan betg tuts fissgugent, garantì 97%, be 3% pon siglir si qua. Jau cun mias chommas curtas na tutg segir betg tar ils davos. Jau fissgugent perfin siglissgugent dastg schon tradir dad avoir empruvà ma crudà giu u vegnè bit-tà giu?, grev da dir pir suenter, sco ch'i saja, segir ord tuttas fatschentas e tractandas fin almain ils 2999. Das erste Mal tat's noch weh / beim zweiten mal nicht mehr so sehr / und heut weiss ich daran / stirbt man nicht mehr. (Lazlo&Waggershausen)

Nun ch'ins fatschia Nsco querulant Rappaz, cuttizza or il sistem uschè lunsch ch'i vegn, jau manegel tragic. Mus-sass ins betg adina tut en las medias, na vegnissan tuts er betg sin l'idea da cuttizzar or uschia l'editura. Den Verlag. L'editura e ses portavusch davos n'èn

betg d'envilgiar. Quai na chapescha ussa nagin. Sind also nicht zu beneiden. Ston personas dator la scena, dastgan ellas tschantschar da clitg, savair ch'entaifer la scena regia in clima fitg fitg agressiv da survivor en in clima fitg fitg criv, nua che l'individui anc uschè flaivel sa dosta fin il davos suspir e respir.

Tge chaussas, da quai n'han ins mai vis. Fissgugentauturs auturas stattan en colonnas quadruplas davant isch da la chasa editura Reichsgasse fin lunsch lunsch dator la chasa da medias Las-Alpsinfoteca futura nagliur da vanagloria, wieso denn?, spetgan sin access. Vengnan betg en. Bloccà, barricadà. Nus avessan qua raccoltas temprivas, er tardivas – Frühundspätlesen – faschessan er gugent cun noss products uschia ediziuns sinopticas rumantschastudestgas bi actualas. Nus n'avessan betg encounter, anzi fissan en tschiel sch'i vegniss realisà bittebitte! cun nos-sas raccoltas u cudeschs electronics u e-books, egual tge, basta insatge da bestseller sin il Plattenteller.

Nus savain ch'i vegn massa tard da metter sut il pigl da Nadal cun

la cd dals Furbaz actuala, betg déjà-vu, ma almain a temp per la proxima messa pontificala da cudeschs, quella vegn segir, cun ella ils papas e la basa. Jau mez betg resguardà na faschess mai tras quai ch'in Rappaz fa. Sun betg sturn. Mias raccoltas tardivas èn uschia u uschia per las vulps, di jau ina giada. L'editura i na di betg uschè crass, di bufatg, nus na pudain tuppamain betg prender Vossa raccolta schon in pau tardiva. Nus i tramettain enavos sin noss quint, intimain tuttina da cuntinuar cun la producziun. Pertge betg? Insatge betg en urden? Fin uss adina savì bittar giu noss product, gè me-mia pauc. Chapesch jau ussa betg!

Pertge betg na savain, na pudain, na dastgain nus betg dir, stat tuppamain francà en la costituziun editoria. Ah uschia, n'hai jau betg savì, uss i sa jau e ma tegn vidlonder cun omadus mauns. Tgi che n'ha betg uss ina chasa editura sin segir, n'ha betg uschè dabot ina (realisesch era jau) curra sco maratonist adattà per distanzas lungas tras leas ed aleas – nun sa metter en chaumas da la fom e cuttizzar or l'editura davant dretgira, uschia metter in ferm signal. Co faschain nus quai il meglier? Ina reducziun massiva sin fitg fitg paucs exemplars relevants u vegnin nus en clinch cun ecologists? Il capo fiss far sco sch'i na dess betg la chasa. Ma quai s'accor-schan ils 97% dator, draussen vor der Tür, tschientpro, anc n'èn els betg dir morts! E la natira umana sa esser lästig zaia, cur ch'i va dir sin dir, tar tuts Rappazs tuttina.